

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 5. marca 2015*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Režim zlúčení a splynutí akciových spoločností — Smernica 78/855/EHS — Zlúčenie — Článok 19 — Účinky — Prechod všetkých aktív a pasív preberanej spoločnosti na preberajúcu spoločnosť — Porušenie, ktorého sa pred zlúčením alebo splynutím dopustila preberaná spoločnosť — Konštatovanie porušenia správnym rozhodnutím po tomto zlúčení alebo splynutí — Vnútroštátne právo — Prechod priestupkovej zodpovednosti preberanej spoločnosti — Prípustnosť“

Vo veci C-343/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunal do Trabalho de Leiria (Portugalsko) zo 14. marca 2013 a doručený Súdnemu dvoru 24. júna 2013, ktorý súvisí s konaním:

Modelo Continente Hipermercados SA

proti

Autoridade para as Condições de Trabalho – Centro Local do Lis (ACT),

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory T. von Danwitz, sudcovia C. Vajda (spravodajca), A. Rosas, E. Juhász a D. Šváby,

generálny advokát: M. Wathelet,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 3. septembra 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Modelo Continente Hipermercados SA, v zastúpení: D. Abrunhosa e Sousa, advogado,
- portugalská vláda, v zastúpení: M. Perestrelo de Oliveira, neskôr L. Inez Fernandes a F. Figueiroa Quelhas, splnomocnení zástupcovia,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a D. Kuon, splnomocnení zástupcovia,
- maďarská vláda, v zastúpení: K. Szíjjártó, splnomocnená zástupkyňa,

* Jazyk konania: portugalcina.

— rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa,
— Európska komisia, v zastúpení: P. Guerra e Andrade a H. Støvlbæk, splnomocnení zástupcovia,
po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 12. novembra 2014,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 19 ods. 1 tretej smernice Rady 78/855/EHS z 9. októbra 1978 o zlúčení a splynutí akciových spoločností, vychádzajúcej z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy (Ú. v. ES L 295, s. 36; Mim. vyd. 17/001, s. 42), zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho Parlamentu a Rady 2009/109/ES zo 16. septembra 2009 (Ú. v. EÚ L 259, s. 14, ďalej len „smernica 78/855“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Modelo Continente Hipermercados SA (ďalej len „MCH“) a Autoridade para as Condições de Trabalho – Centro Local do Lis (ACT) (orgán pre dohľad nad pracovnými podmienkami – miestne stredisko v Lis) vo veci rozhodnutia tohto orgánu sankcionovať spoločnosť MCH za porušenia portugalského pracovného práva, ktorých sa dopustila spoločnosť Good and Cheap – Comércio Retalhista SA (ďalej len „Good and Cheap“) pred svojím zlúčením so spoločnosťou MCH.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Tretie a šieste odôvodnenie smernice 78/855 stanovovali:

„... ochrana záujmov spoločníkov a tretích osôb vyžaduje, aby právne predpisy členských štátov týkajúce sa zlúčení a splynutí akciových spoločností boli koordinované a... v právnych predpisoch všetkých členských štátov boli zakotvené ustanovenia o zlúčení a splynutí;

...

... veritelia vrátane držiteľov dlhopisov a osôb, ktoré majú ďalšie práva voči spoločnostiam, ktoré sú predmetom zlúčenia alebo splynutia, musia byť chránení tak, aby zlúčenie alebo splynutie negatívne neovplyvnili ich záujmy“.

- 4 Podľa článku 3 ods. 1 tejto smernice:

„Na účely tejto smernice ‚zlúčenie‘ znamená postup, pri ktorom sa jedna alebo viac spoločností spoja bez likvidácie a prevedú všetko svoje imanie na inú, akcionárom spoločnosti alebo spoločností, ktoré sú nadobúdané [preberané – *neoficiálny preklad*], sa poskytnú akcie v nadobúdajúcej [preberajúcej – *neoficiálny preklad*] spoločnosti, prípadne hotovostné platby, pokiaľ prichádzajú do úvahy, ktoré neprekračujú 10 % menovitej hodnoty takto vydaných akcií alebo, ak nie je dostupná menovitá hodnota, ich účtovnej paritnej hodnoty.“

5 Článok 13 ods. 1 a 2 uvedenej smernice znel:

„1. Právne predpisy členských štátov musia stanoviť primeraný systém ochrany záujmov veriteľov zlučovaných spoločností, nároky ktorých sú skoršieho dátumu ako uverejnenie návrhov podmienok splynutia a neboli splatné v čase tohto uverejnenia.

2. Na tento účel právne predpisy členského štátu minimálne stanovujú, že títo veritelia sú oprávnení získať primerané záruky, ak finančná situácia zlučovaných spoločností vyžaduje túto ochranu a ak títo veritelia ešte nedisponujú takýmito zárukami.

Členské štáty stanovujú podmienky ochrany uvedené v odseku 1 a v prvom pododseku tohto odseku. Členské štáty v každom prípade zabezpečia, aby mali veritelia právo požiadať príslušný správny alebo súdny orgán o primerané záruky, ak veritelia vierohodne preukážu, že v dôsledku zlúčenia sú ohrozené ich pohľadávky a spoločnosť im neposkytla primerané záruky.“

6 Článok 19 ods. 1 tej istej smernice stanovoval:

„Zlúčenie má tieto právne dôsledky, ktoré nastanú súčasne:

- a) prechod, a to tak vo vzťahoch medzi nadobúdanou [preberanou – *neoficiálny preklad*] spoločnosťou a nadobúdajúcou [preberajúcou – *neoficiálny preklad*] spoločnosťou a vo vzťahoch k tretím osobám, všetkých aktív a pasív nadobúdanej [preberanej – *neoficiálny preklad*] spoločnosti na nadobúdajúcu [preberajúcu – *neoficiálny preklad*] spoločnosť;
- b) akcionári nadobúdanej [preberanej – *neoficiálny preklad*] spoločnosti sa stávajú akcionármi nadobúdajúcej [preberanej – *neoficiálny preklad*] spoločnosti;
- c) nadobúdaná [preberaná – *neoficiálny preklad*] spoločnosť zanikne.“

7 Smernica 78/855 bola od 1. júla 2011 zrušená na základe smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/35/EÚ z 5. apríla 2011 o zlúčení a splnutí akciových spoločností (Ú. v. EÚ L 110, s. 1). Ako vyplýva z jej odôvodnenia 1, účelom tejto smernice je v záujme jasnosti a prehľadnosti kodifikácia smernice 78/855, ktorá bola opakovane podstatným spôsobom zmenená a doplnená.

Portugalské právo

8 Článok 112 zákonníka o obchodných spoločnostiach (Código das Sociedades Comerciais, ďalej len „CSC“) stanovuje:

„Zápisom zlúčenia alebo splynutia do obchodného registra:

- a) zanikajú preberané spoločnosti a – v prípade založenia novej spoločnosti – všetky spoločnosti, ktoré sa podieľali na zlúčení alebo splnutí, pričom ich práva a povinnosti prechádzajú na preberajúcu spoločnosť alebo na novú spoločnosť;
- b) spoločníci zaniknutých spoločností sa stávajú spoločníkmi preberajúcej spoločnosti alebo novej spoločnosti.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 9 Dňa 15. februára 2011 ACT vykonal kontrolu záznamu o čase odpracovanom pracovníkmi spoločnosti Good and Cheap v decembri 2010 a januári 2011. Tento orgán zistil porušenia ustanovení portugalského pracovného práva, pokiaľ ide o počet hodín, ktoré nepretržite odpracovali niektorí zamestnanci, ako aj o počet hodín odpočinku medzi pracovnými zmenami v určitých prípadoch.
- 10 Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že 22. februára 2011 MCH a Good and Cheap zapísali na príslušnom útvare obchodného registra návrh zmluvy o zlúčení, ktorý bol uverejnený na internetovej stránke publikácií Ministerstva spravodlivosti.
- 11 Dňa 7. marca 2011 ACT spísal dve zápisnice, v ktorých boli spoločnosti Good and Cheap vytknuté uvedené porušenia. Tento orgán však tieto zápisnice doručil až 4. apríla 2011.
- 12 Dňa 31. marca 2011 bolo zlúčenie imania spoločnosti Good and Cheap s imaním spoločnosti MCH zapísané, čo spôsobilo zánik spoločnosti Good and Cheap z dôvodu jej zlúčenia so spoločnosťou MCH.
- 13 Rozhodnutím z 24. septembra 2012 ACT potvrdil uvedené zápisnice a uložil MCH pokuty za každý z predmetných priestupkov.
- 14 Vo svojej žalobe proti tomuto rozhodnutiu podanej na Tribunal do Trabalho de Leiria (Pracovný súd v Leirii) MCH vzniesla otázku zlučiteľnosti článku 112 CSC, ako ho vyložil ACT, s článkom 19 smernice 2011/35. V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd pýta, či pri zlúčení taký prechod všetkých aktív a pasív preberanej spoločnosti na preberajúcu spoločnosť, aký stanovuje článok 19 ods. 1 písm. a) tejto smernice, môže zahŕňať prechod zodpovednosti za zaplatenie pokút uložených za porušenia, ktoré majú povahu priestupku a ktorých sa dopustila preberaná spoločnosť pred týmto zlúčením, na preberajúcu spoločnosť.
- 15 Za týchto podmienok Tribunal do Trabalho de Leiria rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
 - „1. Má zlúčenie spoločností vzhľadom na právo [Únie], a najmä [na článok 19 ods. 1 písm. a)] smernice 2011/35 za následok prechod priestupkovej zodpovednosti, ktorý spôsobuje, že preberajúca spoločnosť je zodpovedná za skutky, ktorých sa dopustila preberaná spoločnosť pred zápisom zlúčenia do obchodného registra?
 2. Možno sankciu uloženú za priestupok považovať za pohľadávku tretích osôb (v tomto prípade štátu z dôvodu porušenia pracovných predpisov) na účely uplatňovania smernice s tým následkom, že na preberajúcu spoločnosť prejde príslušný dlh (pokuta uložená za priestupok), na ktorého zaplatenie bude mať nárok štát?
 3. Je výklad, podľa ktorého sa článok 112 CSC chápe v tom zmysle, že tento článok nespôsobuje zastavenie konania týkajúceho sa priestupku, ku ktorému došlo pred zlúčením, ani zánik pokuty, ktorá bola uložená alebo sa má uložiť, v rozpore so smernicou 2011/35, ktorá stanovuje účinky zlúčenia spoločností, keďže predstavuje extenzívny výklad tohto ustanovenia odporujúci zásadám práva [Únie] a najmä článku 19 [tejto] smernice?
 4. Predstavuje uvedený výklad porušenie zásady, podľa ktorej nemôže existovať priestupok bez objektívnej (obmedzenej) zodpovednosti alebo zodpovednosti za zavinenie preberajúcej spoločnosti?“

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti

- 16 Vo svojich písomných pripomienkach nemecká a rakúska vláda vyjadrili pochybnosti v súvislosti s prípustnosťou niektorých otázok, ktoré položil vnútroštátny súd. Nemecká vláda sa domnieva, že tretia a štvrtá otázka sa týkajú výkladu vnútroštátneho práva. Rakúska vláda tvrdí, že druhá otázka sa týka situácie, keď na rozdiel od skutkových okolností vo veci samej bola pokuta uložená už pred zlúčením, a v dôsledku toho má hypotetickú povahu. Okrem toho otázka trestnej zodpovednosti uvedená v štvrtej otázke nie je upravená smernicou 2011/35 a nemá teda spojitost s právom Únie, ktorú vyžaduje článok 51 Charty základných práv Európskej únie.
- 17 V tejto súvislosti treba na úvod konštatovať, že hoci z opisu skutkových okolností vo veci samej, ktorý poskytol vnútroštátny súd, skutočne vyplýva, že pokuty boli uložené rozhodnutím prijatým po zlúčení spoločnosti Good and Cheap so spoločnosťou MCH, zo znenia druhej otázky nevyplýva, že sa netýka takéhoto príkladu. V dôsledku toho nemožno prijať záver, že táto otázka má hypotetickú povahu.
- 18 Ďalej svojou treťou otázkou vnútroštátny súd zjavne nežiada o výklad vnútroštátneho práva, ale smernice 2011/35 – konkrétne jej článku 19 – a to na účely určenia, či je výklad článku 112 CSC, ktorý prijal najmä ACT, v rozpore s právom Únie.
- 19 Napokon, ako uviedol generálny advokát v bode 34 svojich návrhov, zdá sa, že štvrtá otázka sa týka výkladu zásad portugalského práva a neobsahuje nijaký odkaz na právo Únie. Treba však pripomenúť, že konanie podľa článku 267 ZFEÚ podľa ustálenej judikatúry vychádza z jasného rozdelenia právomocí medzi vnútroštátne súdy a Súdny dvor, pričom výlučne Súdny dvor je oprávnený rozhodovať o otázkach výkladu alebo platnosti aktov Únie uvedených v tomto článku. V rámci toho Súdnemu dvoru neprináleží posudzovať výklad ustanovení vnútroštátneho práva ani rozhodnúť, či je výklad tohto práva zo strany vnútroštátneho súdu správny (pozri rozsudok *Texdata Software*, C-418/11, EU:C:2013:588, bod 28 a citovanú judikatúru).
- 20 Z toho vyplýva, že okrem štvrtej otázky sú otázky položené vnútroštátnym súdom prípustné.

O veci samej

- 21 Na úvod treba uviesť, že smernica 2011/35, ktorej výklad je predmetom prvých troch otázok, nebola v čase, keď nastali skutkové okolnosti vo veci samej, účinná. Za týchto podmienok treba položené otázky preskúmať výlučne vzhľadom na ustanovenia smernice 78/855.
- 22 Preto treba prijať záver, že svojimi prvými tromi otázkami, ktoré treba skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 19 ods. 1 smernice 78/855 má vykladať v tom zmysle, že „zlúčenie“ v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice spôsobuje, že na preberajúcu spoločnosť prejde povinnosť zaplatiť pokutu, uloženú konečným rozhodnutím po tomto zlúčení, za porušenia pracovného práva, ktorých sa dopustila preberaná spoločnosť v čase pred uvedeným zlúčením.
- 23 V súlade s článkom 19 ods. 1 písm. a) smernice 78/855 právnym následkom zlúčenia je prechod všetkých aktív a pasív preberanej spoločnosti na preberajúcu spoločnosť.
- 24 Na účely odpovede na otázky položené vnútroštátnym súdom treba preto preskúmať, či sa priestupková zodpovednosť spoločnosti, ktorá konkrétne spočíva v povinnosti zaplatiť pokutu uloženú po zlúčení tejto spoločnosti za porušenia, ku ktorým došlo pre uvedeným zlúčením, má v zmysle uvedeného ustanovenia považovať za súčasť pasív tej istej spoločnosti.

- 25 Medzi dotknutými subjektmi uvedenými v článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, ktoré sa vyjadrili k tejto veci, je nesporné, že pokuta stanovená v konečnom rozhodnutí pred zlúčením dvoch spoločností, ktorá ešte nebola zaplatená, je súčasťou pasív preberanej spoločnosti, keďže sumu takej pokuty treba považovať za dlh tejto spoločnosti voči dotknutého členského štátu. Naproti tomu, pokiaľ ide o situáciu vo veci samej, a to situáciu, keď bola pokuta stanovená až po zlúčení spoločností, o ktoré ide v konaní vo veci samej, jedine portugalská a maďarská vláda, ako aj Európska komisia zastávajú názor, že povinnosť zaplatiť takú pokutu je súčasťou pasív preberanej spoločnosti, zatiaľ čo MCH a nemecká vláda majú opačný názor.
- 26 V tejto súvislosti treba uviesť, že pojem „aktíva a pasíva“, ako sa uvádza najmä v článku 19 ods. 1 písm. a) smernice 78/855, nie je v tejto smernici definovaný. Okrem toho toto ustanovenie neobsahuje nijaký odkaz na právo členských štátov, pokiaľ ide o takúto definíciu.
- 27 Podľa ustálenej judikatúry z požiadaviek jednotného uplatňovania práva Únie, ako aj zo zásady rovnosti však vyplýva, že znenie ustanovenia práva Únie, ktoré neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a pôsobnosť, si v zásade vyžaduje v celej Európskej únii autonómny a jednotný výklad, ktorý musí zohľadňovať kontext ustanovenia a cieľ sledovaný príslušnou právnou úpravou (pozri najmä rozsudky *Fish Legal a Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, bod 42, ako aj *Deckmyn a Vrijheidsfonds*, C-201/13, EU:C:2014:2132, bod 14).
- 28 Pokiaľ ide o kontext, do ktorého je zasadený pojem „pasíva“, článok 19 ods. 1 smernice 78/855 stanovuje, že právnym a teda automatickým dôsledkom zlúčenia je nielen prechod všetkých aktív a pasív preberanej spoločnosti na preberajúcu spoločnosť, ale podľa tohto ustanovenia písm. c) aj zánik preberanej spoločnosti. Z toho vyplýva, že bez prechodu priestupkovej zodpovednosti ako súčasť pasív preberanej spoločnosti na preberajúcu spoločnosť by táto zodpovednosť zanikla.
- 29 Ako uviedol generálny advokát v bode 61 svojich návrhov, takýto zánik by bol v rozpore so samotnou povahou zlúčenia, ako je definované v článku 3 ods. 1 smernice 78/855, keďže podľa tohto ustanovenia spočíva také zlúčenie v prechode imania preberanej spoločnosti na preberajúcu spoločnosť zrušením bez likvidácie.
- 30 Predchádzajúci výklad pojmu pasíva bol potvrdený preskúmaním účelu smernice 78/855. V tejto súvislosti z tretieho odôvodnenia tejto smernice vyplýva, že cieľom koordinácie právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa zlúčení a splynutí akciových spoločností tým, že sa v ich právnych poriadkoch zakotvia ustanovenia o zlúčení a splynutí, je najmä ochrana záujmov spoločníkov a tretích osôb pri zlúčení.
- 31 Pojem tretie osoby je širší než pojem, ktorý bol použitý v šiestom odôvodnení, a to „veritelia vrátane držiteľov dlhopisov a osôb, ktoré majú ďalšie práva voči spoločnostiam, ktoré sú predmetom zlúčenia alebo splynutia“, pričom na týchto veriteľov a držiteľov ďalších práv sa vzťahujú určité osobitné ochranné opatrenia stanovené najmä v článkoch 13 až 15 smernice 78/855.
- 32 Treba preto usúdiť, že medzi tretie osoby, ktorých záujmy chráni táto smernica, patria subjekty, ktoré v čase zlúčenia alebo splynutia ešte nie sú kvalifikované ako veritelia alebo držiteľia ďalších práv, ale môžu byť takto kvalifikované po tomto zlúčení alebo splynutí z dôvodu takých situácií, ktoré nastali pred uskutočnením tohto zlúčenia alebo splynutia, akými sú porušenia pracovného práva, ktoré boli konštatované rozhodnutím až po uvedenom zlúčení alebo splynutí. V prípade absencie prechodu priestupkovej zodpovednosti preberanej spoločnosti, ktorá spočíva v povinnosti zaplatiť pokutu za takéto porušenia, na preberajúcu spoločnosť by záujem členského štátu, ktorého príslušné orgány uložili túto pokutu, nebol chránený.

- 33 V tomto kontexte treba uviesť, ako uviedli portugalská a maďarská vláda, ako aj Komisia, že ak by bol prechod takej zodpovednosti vylúčený, zlúčenie by pre spoločnosť predstavovalo spôsob, ako sa na úkor dotknutého členského štátu alebo ďalších prípadných dotknutých subjektov vyhnúť dôsledkom porušení, ktorých sa dopustila.
- 34 Tento záver nie je vyvrátený tvrdením spoločnosti MCH, podľa ktorého by prechod priestupkovej zodpovednosti preberanej spoločnosti prostredníctvom zlúčenia bol v rozpore so záujmami veriteľov a akcionárov preberajúcej spoločnosti, keďže títo veritelia a akcionári by neboli schopní posúdiť ekonomické a majetkové dôsledky tohto zlúčenia. Na jednej strane uvedení veritelia totiž musia mať podľa článku 13 ods. 2 smernice 78/855 právo na získanie primeraných záruk, pokiaľ si finančná situácia spoločností, ktoré sa zlučujú, túto ochranu vyžaduje, pričom v prípade potreby sa môžu obrátiť na príslušný správny alebo súdny orgán s cieľom získať také záruky. Na druhej strane, ako uviedol generálny advokát v bode 61 svojich návrhov, akcionári preberajúcej spoločnosti môžu byť chránení, a to najmä zahrnutím doložky o vyhláseniach a zárukách do zmluvy o zlúčení. Okrem toho preberajúcej spoločnosti nebráni nič, aby pred zlúčením vykonala hĺbkový audit ekonomickej a právnej situácie preberanej spoločnosti, aby nad rámec dokumentov a informácií dostupných podľa právnych predpisov získala celkovejší obraz o záväzkoch tejto spoločnosti.
- 35 Na prvú až tretiu položenú otázku treba teda odpovedať tak, že článok 19 ods. 1 smernice 78/855 sa má vykladať v tom zmysle, že „zlúčenie“ v zmysle článku 3 ods. 1 uvedenej smernice spôsobuje, že na preberajúcu spoločnosť prejde povinnosť zaplatiť pokutu, uloženú konečným rozhodnutím po tomto zlúčení, za porušenia pracovného práva, ktorých sa dopustila preberaná spoločnosť v čase pred uvedeným zlúčením.

O trovách

- 36 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 19 ods. 1 tretej smernice Rady 78/855/EHS z 9. októbra 1978 o zlúčení a splynutí akciových spoločností, vychádzajúcej z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho Parlamentu a Rady 2009/109/ES zo 16. septembra 2009, sa má vykladať v tom zmysle, že „zlúčenie“ v zmysle článku 3 ods. 1 uvedenej smernice spôsobuje, že na preberajúcu spoločnosť prejde povinnosť zaplatiť pokutu, uloženú konečným rozhodnutím po tomto zlúčení, za porušenia pracovného práva, ktorých sa dopustila preberaná spoločnosť v čase pred uvedeným zlúčením.

Podpisy